

Ministerie van Defensie

Militaire Inlichtingendienst

Postbus 20701
2500 ES 's-Gravenhage

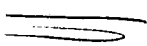
Telefoon 070 - 3 18 81 88
Telefax 070 - 318 79 51

- Aan:
Zie verzendlijst.

Uw brief	Uw kenmerk	Ons nummer	Datum
		DIS/91/095/5811	10 december 1991
Onderwerp			
Joegoslavië: recente ontwikkelingen (nr 103/91)			

1. Hierbij doe ik U toekomen een notitie over de recente ontwikkelingen in Joegoslavië.
2. Zonder bijlage is deze brief ongeclassificeerd.

Hoofd Militaire Inlichtingendienst
voor deze
Het Hoofd Stafafdeling Inlichtingen

Kolonel der Grenadiers

Bijlagen
één

Bezoekadres
Kalvermarkt 28
's-Gravenhage

Doorkiesnummer
318 6634

Verzoeken bij beantwoording datum, nummer en onderwerp te vermelden.

Verzendlijst behorende bij brief MID nr. DIS/91/095/5811, d.d. 10 december 1991

Aan:

Coördinator Verenigde Inlichtingendiensten Nederland

(Secretaris Generaal Ministerie Algemene Zaken)

Hoofd Inlichtingendienst Buitenland

Hoofd Binnenlandse Veiligheidsdienst

Ministerie van Buitenlandse Zaken

t.a.v. AMAD

MINISTERIE VAN DEFENSIE
MILITAIRE INLICHTINGENDIENST

JOEGOSLAVIE
Militair-politieke situatie
103/91

Afgesloten 101200 DEC 1991)

Kroatië

In het weekeinde is op een groot aantal plaatsen in Kroatië opnieuw gevochten. Ondermeer werden gevechten gemeld tussen JNA/Servische strijdgroepen en Kroatische groeperingen uit de omgeving van Osijek (Oost-Slavonië), Pakrac en Nova Gradiska (West-Slavonië) en Sisak, een belangrijke stad in Banja, de door Serviërs gedomineerde regio ten zuid-oosten van de Kroatische hoofdstad Zagreb. Ook is strijd geleverd bij de Dalmatische havenplaats Zadar. Op maandag zijn de vijandelijkheden wel in omvang afgenomen maar heeft de strijd toch op verschillende plaatsen voortgeduurd, met name in Slavonië. Het beleg van Osijek door de JNA/Servische strijdgroepen wordt nog steeds voortgezet. Bij plaatselijke tegenaanvallen van Kroatische (para-) militaire organisaties in West-Slavonië heeft de JNA hier en daar wat terrein moeten prijsgeven. Opmerkelijk genoeg heeft federaal Minister van Defensie Kadijevic zich er onlangs over beklagd, dat de EG-waarnemers in geval van gewapende incidenten meestal te laat ter plaatse zijn om nog vast te kunnen stellen welke partij voor de bestandsschending verantwoordelijk is en gepleit voor een uitbreiding van het aantal waarnemers.

In en rond Dubrovnik, waar vrijdag nog felle gevechten waren gemeld, is zaterdagavond een nieuw staakt-het-vuren ingegaan dat, voorzover bekend, tot dusverre heeft standgehouden. De JNA-leiding heeft de verantwoordelijkheid voor de eerdere beschietingen, die grote schade hebben aangericht in het historische centrum van Dubrovnik, gelegd bij wat werd genoemd "een kleine eenheid" die zelfstandig tot deze actie zou zijn overgegaan. Inmiddels heeft de JNA ook de blokkade van de haven van Dubrovnik opgeheven.

Opnieuw werden meldingen ontvangen die duiden op disciplineproblemen en een verslechterend moreel bij met name opgeroepen reservisten van de JNA. In hoeverre deze problemen al op korte termijn de inzetbaarheid/gevechtsgereedheid van JNA-eenheden in Kroatië wezenlijk zullen aantasten valt nog niet aan te geven. Naar verluidt zijn de voorbereidingen voor de opheffing van de Kroatische blokkades rond JNA-kazernes in de niet-omstreden gebieden en de evacuering van de daar gelegerde JNA-eenheden voortgezet. Daarbij gaat het onder meer om JNA-installaties bij Zagreb. Twee militaire centra zijn daar inmiddels volgens de laatste berichten door het federale leger ontruimd. Het afgelopen weekeinde was de VN-gezant voor Joegoslavië, Vance, erin geslaagd over de opheffing van deze blokkades en de terugtrekking van JNA-eenheden met de strijdende partijen een nieuw akkoord te bereiken.

Internationale vredesinspanningen

In Den Haag is maandag de EG-conferentie over Joegoslavië onder voorzitterschap van Lord Carrington opnieuw bijeengekomen. Alle presidenten van de zes Joegoslavische republieken hebben aan het overleg deelgenomen. Een belangrijk gesprekstema waren de conclusies van de ingestelde EG-arbitragecommissie, dat de

Joegoslavische federatie zich in een "proces van ontbinding" bevond en dat de afzonderlijke republieken in overeenstemming met de bepalingen van het internationaal recht de problemen rond de opvolging van het Joegoslavisch staatsverband, die uit dit desintegratieproces voortvloeiden, moesten oplossen. Volgens de commissie was het een zaak van de republieken die dat zelf wensten, om samen te werken met als doel een nieuwe staatkundige associatie te vormen. Door Servië en Montenegro, die de federale organen van Joegoslavië waaronder het parlement en het presidium inmiddels controleren, is deze uitspraak van de arbitragecommissie onaanvaardbaar genoemd. Van die kant wordt gesteld dat de Joegoslavische federatie blijft bestaan, ook indien enkele deelstaten zich daarvan (willen) afscheiden. De commissie heeft in de Servische visie geen rekening gehouden met in Joegoslavië geldende constitutionele regelingen en de federale instellingen van het land. Van Kroatische kant is wel positief op de uitspraken van de commissie gereageerd.

Hoewel de Servische president Milosevic het Haagse overleg omschreef als een informele discussie "die nuttig was voor de voortzetting van de EG-vredesconferentie", heeft het beraad weinig concrete resultaten opgeleverd. Terwijl alle Joegoslavische gesprekspartners zich opnieuw hebben uitgesproken vóór een voortzetting van de vredesconferentie en zeggen voorstander te zijn van stationering van een VN-vredesmacht, heeft men nog steeds geen overeenstemming kunnen bereiken over de concrete voorwaarden voor een vreedzame regeling van de politieke tegenstellingen. Er zijn geen aanwijzingen dat VN-gezant Vance tijdens zijn jongste missie naar Joegoslavië erin is geslaagd de bestaande meningsverschillen tussen Servië en Kroatië (maar ook Bosnië-Herzegovina) over met name het operatiegebied van de VN-macht uit de weg te ruimen.

Servische groeperingen in Kroatië hebben inmiddels opnieuw verklaard geen vredestroepen te wensen in de door de JNA en Servische strijdgroepen veroverde Kroatische gebieden. Van Servische zijde bestaan ook grote bezwaren tegen stationering van de VN-vredesmacht in Bosnië-Herzegovina. De regering van Bosnië-Herzegovina had juist om de legering van VN-vredestroepen in de republieken gevraagd. De Bosnische regering heeft in dat kader opnieuw de vrees uitgesproken, dat de republiek rechtsstreeks bij de Servisch-Kroatische gevechten betrokken zal raken nu de JNA vanuit Bosnisch grondgebied operaties tegen Kroatië blijft uitvoeren, en derhalve verzocht om de instelling van een door VN-groepen te controleren gedemilitariseerde zone in Bosnië. In deze republiek zijn de afgelopen maanden de tegenstellingen tussen Serviërs, Kroaten en Moslims zeer sterk toegenomen.

Conclusie/voorzicht

Hoewel voortgang wordt geboekt bij de opheffing van de blokkades van JNA-kazernes in Kroatië en de evacuatie van daar gelegerde JNA-eenheden, duurt elders, met name in Slavonië, de strijd voort. Tijdens de missie van VN-gezant Vance naar Joegoslavië en het jongste overleg in het kader van de EG-vredesconferentie in Den Haag is geen doorbraak bereikt over de voorwaarden voor de stationering van een VN-vredesmacht in Joegoslavië. Met name over het operatiegebied van de VN-macht blijven de meningsverschillen groot. Naar verwachting zullen de gevechten in Kroatië en vooral rond Osijek voortduren. Het risico dat de strijd zal overslaan naar Bosnië-Herzegovina blijft overminder groot.